

Комратский Государственный университет
Научно-исследовательский центр «Прогресс»
Международный конкурс студенческих научно-исследовательских работ
по экономике
март – июнь 2018

Prin urmare, abordarea formării și implementării politicii financiare regionale, în special determinată de principiile și logica acestor procese, descrisă în acest paragraf, este de o importanță deosebită.

BIBLIOGRAFICE

1. Legea Republicii Moldova privind dezvoltarea regională nr. 438-XVI din 28.12.2006. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 021. [on-line] [citată 09.11.2017]. Disponibil: <<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&id=320885>>
2. GUȚUȚUI, V., PLESCA, V. Dezvoltarea regională în contextual acordului de asociere UE-RM: poziția Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor [on-line] [accesat 19.10.2017]. Disponibil: <http://conventia.md/data/files/66_dr_acord_asociere_final.pdf>

MITRIUC MARIA, student specialitatea TI
Departamentul Inginerie și Management Industrial
Cond. științific **DODU ALIONA**
Universitatea Tehnică a Moldovei

CADRUL LEGISLATIV PRIVIND SUSȚINEREA DEZVOLTĂRII PARCURILOR IT DIN REPUBLICA MOLDOVA

Parcurile din industria tehnologiei informației sunt destinate inițierii și recalificării personalului în scopul soluționării problemelor ce țin de structurile organizatorice ale instituțiilor care se ocupă cu elaborarea mijloacelor de programe (soft-urilor) la comandă; editarea celor mai diverse produse intelectuale (software); procesarea electronică a datelor, etc. Crearea în Republica Moldova a industriei prin intermediul parcurilor IT va contribui: la creșterea cererii la munca calificată; la crearea locurilor de muncă pentru programatorii pregătiți în sistemul universitar din țară; la implementare pe scară largă a tehnicii de calcul și a metodelor matematice de optimizare a activităților umane în toate ramurile economiei Republicii Moldova; la creșterea calității muncii a personalului din sferile productivă, neproductivă; la crearea necesității de a studia de către tineret nu numai economia și dreptul, dar și matematica, cibernetica; la eficientizarea tuturor activităților umane; la crearea a unor produse principial noi (algoritme, algoritme programate) care vor fi solicitate pe piața internă și externă.

Industria IT, fiind la nivelul incipient are nevoie de infrastructura respectivă, de crearea și implementarea unor locuri de muncă principial noi. Acest aspect poate fi realizat dacă industria IT va fi favorizată de către stat achitând un impozit relativ mai redus din venitul de vânzări, de prestări de servicii, dacă vor fi excluse taxele vamale și TVA la importul calculatoarelor, elementelor necesare pentru dezvoltarea infrastructurii industriei IT, dacă viitorii specialiști-programatori vor fi pregătiți în sistemul universitar din Republica Moldova din contul bugetului de stat, dacă nivelul de salarizare a programatorilor, calculatoarelor din industria IT va corela cu nivelul de salarizare din exterior (în caz contrar Republica Moldova va „exporta” nu produse soft, produse intelectuale ci producătorii de programe).

Cu suportul partenerilor de dezvoltare (USAID, GIZ) și al consultantului internațional (PricewaterhouseCoopers), MTIC a elaborat și a promovat Legea nr.77 din 21.04.2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației. Legea urmărește crearea premiselor necesare pentru impulsivarea dezvoltării industriei tehnologiei informației și creării în Republica Moldova a unui mediu de afaceri competitiv pe plan regional, în conformitate cu Strategia de creștere a competitivității industriei IT pe anii 2016 -2021.

Articolul 3 din lege oferă *obiectivele* principale pe care le oferă această lege:

Комратский Государственный университет
Научно-исследовательский центр «Прогресс»
Международный конкурс студенческих научно-исследовательских работ
по экономике
март – июнь 2018

- susținerea întreprinderilor mici și mijlocii din industria tehnologiei informației;
- atragerea investițiilor autohtone și străine;
- desfășurarea unor activități ce creează produse cu valoare adăugată înaltă;
- dezvoltarea producției în domeniul tehnologiei informației;
- stabilirea unor parteneriate cu companii multinaționale din domeniul tehnologiei informației cu scopul transferului de practici pozitive și al celor mai avansate cunoștințe în domeniu;
- atragerea de resurse umane calificate;
- crearea locurilor de muncă.
- creșterea competitivității întreprinderilor din industria tehnologiei informației;

Elementul cheie al proiectului îl constituie implementarea modelului inovativ de impozitare prin aplicarea unui impozit unic în mărime de 7% pentru rezidenții parcurilor IT, cu mecanisme simple și clare de administrare. Impozitul unic perceput de la rezidenții va include următoarele impozite și taxe: impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător, impozitul pe venit din salariu, contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii datorate de angajați și angajatori, primele de asigurare obligatorie de asistență medicală datorate de angajați și angajatori, taxele locale, impozitul pe bunurile imobiliare și taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova, datorate de rezidenții parcurilor în conformitate cu legislația aplicabilă. Celelalte impozite și taxe vor fi achitate de rezidenții parcurilor în modul general stabilit. Celelalte impozite și taxe nu sunt incluse în impozitul unic, deci sunt datorate în modul general stabilit. Calculul, raportarea și achitarea impozitului unic Calculul și raportarea impozitului unic se efectuează până la data de 25 a lunii următoare lunii de gestiune. Același termen este stabilit pentru achitarea impozitului unic la bugetul de stat.

În scopul asigurării mecanismelor de aplicare a prevederilor Legii sus menționate, cu suportul consultantului extern, a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative care prevede modificări în legislația fiscală, privind asigurări sociale și asigurări medicale. Parcurile vor putea activa inclusiv în regim „virtual”, iar rezidenții pot realiza genurile specificate de activitate din propriile oficii, aflate pe teritoriul Republicii Moldova. Proiectul prevede expres 8 genuri de activitate, legate în mod special de elaborarea de programe, care pot fi desfășurate în cadrul IT parcurilor:

- activități de realizare a soft-ului la comandă (software orientat la client)
- activități de editare a jocurilor de calculator
- activități de editare a altor produse software
- activități de management (gestiune și exploatare) a mijloacelor de calcul
- prelucrarea datelor, administrarea paginilor web și activități conexe
- activități ale portalurilor web
- activități de consultanță în tehnologia informației
- alte activități de servicii privind tehnologia informației

MTIC estimează că măsurile întreprinse în această direcție vor permite activizarea businessului în domeniul IT, va crește fluxul investițiilor străine în acest domeniu, care vor da, în general, un nou impuls dezvoltării industriei TI, orientată în mare parte pe creare de produse cu o înaltă valoare adăugată și destinate pentru export.

Conform articolului 5: Solicitanții creării parcului - Parcurile pot fi create la solicitarea unor persoane juridice sau fizice, înregistrate în Republica Moldova în calitate de subiecți ai activității de întreprinzător, care nu au fost/nu sînt în proces de insolabilitate sau lichidare și/sau restructurare ca urmare a insolabilității, ori a căror activitate de întreprinzător nu a fost/nu este suspendată, sau care nu au fost/nu sînt obiectul unei proceduri legale pentru a fi declarați în una dintre aceste situații.

Rezultatele activității parcului și a rezidenților acestuia se evaluează în conformitate cu un regulament elaborat de Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și aprobat de Guvern. Activitatea economico-financiară a rezidenților parcului este supusă anual, în mod obligatoriu, unui audit

Комратский Государственный университет
Научно-исследовательский центр «Прогресс»
Международный конкурс студенческих научно-исследовательских работ
по экономике
март – июнь 2018

efectuat de către societățile de audit sau auditori calificați, selectați și contractați pe bază de concurs de către Administrația parcului conform criteriilor stabilite de aceasta. Rezultatele auditului rapoartelor financiare se publică pe pagina web oficială a Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, iar opiniile de audit – pe pagina web oficială a parcului și pe portalul guvernamental unic de date deschise.

Parlamentul Republicii Moldova a aprobat recent modificarea și completarea Codului fiscal („Codul fiscal”), a Legii nr. 1585 din 27 februarie 1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală („Legea 1585”), a Legii nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală („Legea 1593”), a Legii nr. 489 din 8 iulie 1999 privind sistemul public de asigurări sociale („Legea 489”) și a Legii nr. 289 din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale („Legea 289”).

Primul parc IT - „Digital Park” va fi un ecosistem dinamic pentru activitatea și prosperarea companiilor IT locale și internaționale într-un mediu confortabil, performant și inspirațional. Dezvoltarea parcului este bazată și orientată spre sustenabilitate și îmbunătățirea mediului înconjurător, oferind prioritate tehnologiilor ecologice moderne și creării spațiilor verzi.

Dezvoltarea parcului este planificată în patru etape. Prima etapă a fost pornită în 2013 când a fost renovată o clădire, unde s-a deschis școala de IT Academy+Moldova. Etapa a doua a fost lansată în 2017. Ea prevede finisarea blocului început la etapa 1. A treia etapă prevede demolarea halei industriale(regiunea fostului parc industrial din orașul Chișinău) și construirea blocurilor F și G cu oficii moderne și amenajarea a 5.600 m2 de spații verzi. Ultima etapă prevede construirea blocului F cu oficii moderne și a unui complex sportiv.La final, complexul va avea o suprafață de aproape un hectar, iar finalizarea lui se estimează a fi în 2022.Odată construit, „Digital Park” va deveni un centru alternativ al Capitalei.

Domnul Alexandru Machedon, **președinte Concern StarNet**,este persoana care a decis să construiască primul park IT. În cadrul unui interviu acesta a declarat:

„StarNet și Starlab apreciază inițiativa MTIC de creare a parcurilor IT, care va dinamiza procesul de dezvoltare a sectorului TIC, cât și va crea premisele pentru atragerea de noi investiții. Facilitățile oferite în cadrul acestui Proiect de lege vor ajuta la creșterea competitivității companiilor locale pe piața globală. Ca urmare, sperăm să oprim migrarea specialiștilor TIC în alte țări, cât și să creăm condițiile necesare pentru întoarcerea celor deja plecați. Totodată, crearea unui cadru legal și fiscal preferențial va încuraja intrarea pe piața TIC a marilor corporații din domeniu”.

Implementarea prezentului proiect de lege pentru rezidenții parcurilor IT este de așteptat să genereze următoarele efecte pozitive:

- Dezvoltarea continuă a industriei IT din Moldova în condițiile impactului negativ al crizei economice mondiale cât și a provocărilor politice locale;
- Diminuarea presiunii fiscale printr-o valoare mai mică a cotei unice versus valoarea efectivă a ratei medii de impozitare care va stimula competitivitatea durabilă a produselor IT dezvoltate în Moldova, penetrarea și recunoașterea lor pe piețele regionale. Având în vedere că pentru industria IT, costurile salariale reprezintă 70-80% din costurile totale, furnizorii de IT din Moldova vor avea ca avantaj comparativ un cost relativ scăzut. În acest sens, implementarea legii reprezintă o soluție pe termen lung, având în vedere expirarea facilităților existente în 2016.
- Eventuala simplificare a procedurilor administrative aferente prin instituirea unui impozit unic, micșorarea numărului de plăți către buget și reducerea numărului de raportări fiscale.
- Atragerea pe piața IT din Moldova a companiilor multinaționale, interesate să investească și să contribuie în continuare la creșterea sectorului IT, cu know-how-ul lor și cu standardele înalte de afaceri corporative;
- Angajarea absolvenților specializați în IT, prin oferirea salariilor competitive și asigurarea retenției profesioniștilor IT în Republica Moldova în pofida procesului de migrare a forței de muncă din țară;

Комратский Государственный университет
Научно-исследовательский центр «Прогресс»
Международный конкурс студенческих научно-исследовательских работ
по экономике
март - июнь 2018

- Combaterea fenomenului de economie tenebră și evaziune fiscală.
- În termeni cantitativi, comparația scenariului optim cu scenariul de bază relevă o îmbunătățire a situației existente în prezent, cu un efect pe perioada recomandată de 7 ani de implementare detaliat mai jos:
- Cifra de afaceri în sectorul IT este de așteptat să aibă o evoluție ascendentă pe perioada analizată, creșterea absolută a acestui indicator în scenariul optim față de scenariul de bază fiind estimată să se situeze în intervalul 248 – 892 mil. MDL la nivelul anului 7 de implementare;
- Numărul de firme care operează în prezent pe piața din Republica Moldova este în prezent de 596 și este estimat să atingă un număr situat în intervalul 668 - 877 la nivelul anului 7 de implementare;
- Numărul de angajați în domeniul IT este în prezent de circa 8.330 angajați și este estimat să atingă un număr situat în intervalul 8.347 – 11.357 angajați la nivelul anului 7 de implementare;
- Creșterea cumulativă a impozitelor și taxelor colectate aferente sectorului IT, pe perioada celor 7 ani de implementare, așteptată să se situeze în intervalul 1- 18 mil. MDL.
- Rezultatele acestui proiect de lege se vor simți doar în intervalul de 5-7 ani de la implementarea primului parc IT.

Parcurile IT este una dintre cele mai eficiente activități în procesele de organizare a producției, a educației, de intermediere, de conlucrare a diferitor subiecți în cele mai diverse activități umane, inclusiv economice, de creștere a nivelului de cunoștințe a populației, de difuzare și recepționare a datelor, a informației. Parcurile IT pot contribui la utilizarea optimă a resurselor materiale, de muncă, la creșterea productivității activităților umane, pot stimula dezvoltarea socio-economică a Republicii Moldova.

Datorită implimentării acestui proiect de lege tot mai multe companii IT vor crea produse de calitate înaltă, ceea ce va permite exportul de produse cu valoare înaltă. Ca rezultat salariile angajaților din domeniul IT se vor mări, impozitele către stat se vor mări. Parcurile IT o să permită ușurarea realizării raporturilor fiscale și confirmării documentare a tranzacțiilor.

BIBLIOGRAFIE

1. <http://lex.justice.md/viewdoc.php?action=view&view=doc&id=365261&lang=1>
2. Aprobarea legii cu privire la parcurile IT, Buletin informativ juridic și fiscal PwC Moldova, 23 iunie 2016
3. <http://www.mtic.gov.md/ro/projects/parcuri-virtuale-industria-it>

TETELEA ZINAIDA, studenta facultatea inginerie
economică și business,
conducător științific **ȚURCAN IULIU, dr.**, conf.univ.
Universitatea Tehnică a Moldovei

ANALIZA BUGETULUI PUBLIC NAȚIONAL AL REPUBLICII MOLDOVA ÎN VEDEREA ASIGURĂRII DEZVOLTĂRII DURABILE

1. Organizarea bugetului public național.

Bugetul poate fi definit ca un fond centralizat de mijloace bănești pus la dispoziția statului, în care se încasează veniturile și din care se efectuează cheltuieli din partea statului.

Bugetul public național al Republicii Moldova include bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, fondurile obligatorii de asigurări de sănătate, bugetele locale.